

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**



**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ
З ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

Київ 2024

УДК 619:616 (082)

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Науково-методичного центру ВФПО (протокол від 02.09.2024 № 3)*

Збірник матеріалів конференцій з ветеринарної медицини, Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2024. – 146 с.

Відповідальні за випуск: Тетяна ДУДУС, Ірина МОРГУН (Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»)

Редактори

Ірина СЄРОВА, Людмила ТАЛЮТА

**За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми відповідальність
несуть автори публікацій**

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЙ

Репродуктологія:

- конструктивне висвітлення освітньо-наукових аспектів щодо стану та перспектив відтворення тварин й подальшого розвитку галузі тваринництва;
- актуальні проблеми підготовки фахівців з питань репродуктології;
- порівняння систем контролю поведінки тварин;
- проблеми репродуктології тварин в Україні у воєнний час;
- комплексне діагностування абортів у корів;
- сучасний метод стерилізації та кастрації дрібних тварин (альтернатива);
- діагностування еструсу та анафродизії за відновлення відтворної функції корів;
- особливості впливу вітаміну B12, кобальту та їх дефіциту на репродуктивну здатність жуйних тварин;
- УЗ-діагностування акушерсько-гінекологічної патології у дрібних тварин.

Біобезпека:

- основні засади забезпечення біологічної безпеки тваринницьких господарств;
- актуальні питання біобезпеки в Україні;
- наукові розробки в судово-ветеринарній експертизі;
- роль біобезпеки та біозахисту в тваринництві в аспекті підходу One Health;
- громадська думка щодо біобезпеки та поширення захворювань у худоби;
- біоетичні аспекти біобезпеки;
- молоко A2 – нові можливості у молочній промисловості.

**VII Всеукраїнська конференція
«ПРОБЛЕМИ РЕПРОДУКТОЛОГІЇ ТВАРИН.
ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ»**

23-24 жовтня 2024 р.



Організатор

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Співорганізатори

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

відповідних потужностях, післязабійного огляду тварин, добутих у процесі полювання; здійснює державний контроль за впровадженням постійно діючих процедур, заснованих на принципах НАССР; надає особам повноваження щодо здійснення окремих заходів державного контролю, контролює правомірність та ефективність їхньої діяльності, позбавляє таких повноважень за наявності підстав, визначених законодавством, а також веде облік та оприлюднює відомості про уповноважених осіб на офіційному вебсайті; забезпечує правомірність та ефективність діяльності своїх структурних підрозділів, територіальних органів та їх посадових осіб; встановлює у щорічному плані державного контролю періодичність інспектування, аудиту, відбору зразків та лабораторних досліджень (випробувань) щодо кожної потужності з виробництва та/або обігу харчових продуктів та/або кормів; затверджує в порядку, визначеному законодавством, періодичність документальних перевірок, перевірок відповідності, фізичних перевірок, лабораторних досліджень (випробувань) вантажів, які ввозять (пересилаються) на митну територію України.

Отже, у разі порушення вимог щодо дотримання законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин на період воєнного стану слід вжити відповідних заходів для притягнення винних осіб до відповідальності, передбачених національним законодавством.

УДК 619:614.31:637.12.04/.07:636.2.034:612.664/.8 (045)

БУКАЛОВА Наталія, канд. вет. наук, доцент,

БОГАТКО Надія, д-р вет. наук, професор

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРИЛІПКО Тетяна, д-р с/г наук, професор

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

nvbukalova@gmail.com

ЕТОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ МОЛОКА-СИРОВИНИ, ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ЯКОСТІ ТА ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ

Оскільки концепція «Єдиного здоров'я» – це багатосекторальний, трансдисциплінарний, взаємозв'язаний підхід між людьми, тваринами, рослинами, досягнення оптимальних результатів в цьому процесі може допомогти усунути багато ризиків для громадського здоров'я.

Підвищення безпечності та якості молока-сировини залежить, зокрема, й від етологічних елементів, якими може керувати людина, – імпринг,

спрямована годівля, запобігання дії різноманітних стрес-чинників, що перенапружують центральну нервову систему лактуючих корів, адже утворення молока у вимені залежить від стану їхньої вищої нервової системи.

За комфортної ситуації та дії імпринтингу, за вироблених умовних рефлексів, в організмі корів відбувається активізація гіпоталамо-ендокринної системи, посилюється обмін речовин, підвищується функція молочної залози, а отже, виробництво молока збільшується, якість його поліпшується.

Молоко після видоювання корів за будь-якої температури довкілля деякий час зберігає свої початкові властивості, що зв'язано з дією лактенінів, які надходять у молоко із крові. Ця здатність молока має назву «герміцидна властивість». Іншими словами, це бактеріостатична стадія чи стабільність молока, яка у промислових тварин є різною (від 4 до 8 год).

Стабільність молока залежить від пригнічення активності його мікрофлори речовинами антимікробної дії. За відсутності бактерицидної дії лактенінів аутомікрофлора молочних цистерн і вим'я може викликати глибокі патологічні порушення в його паренхімі. Активності лактенінів може сприяти також спрямована годівля тварин рослинами, що містять у своєму складі активні фітостабілізатори.

Зокрема, експериментально доведено, що за додавання в раціон дійних корів трави деревію, буркуну лікарського, елеутерококу, левзеї сафлороподібної (мараловий корінь), борщівника Сосновського, кипрею вузьколистого (іван-чай), обліпихи крушиноподібної, мринки звичайної, зеленої маси і насіння кропу, кмину, анісу бактеріостатична фаза молока значно подовжується. Чудовим кормом для тварин є рослина цикорію дикого, що підвищує як надої, так і подовжує стабільність молока щодо мікрофлори та поліпшує показники безпечності.

Позитивний вплив повноцінного різноманітного раціону зводиться до багатосторонньої дії на низку фізіологічних функцій організму корови: посилює апетит та біохімічні процеси обробки кормових мас у передшлунках, сичугу та кишечнику, нормалізує бактеріальні й ферментативні процеси, підсилює фітоестрогенами гормональні функції лактуючої тварини, запобігає розвитку гнильної мікрофлори у травному каналі, активізує біохімічні процеси печінки (продукування жовчі, дезінтоксикаційний ефект тощо). Деякі із вищеназваних рослин стимулюють функцію залозистого і нервового апарату вим'я, загальний обмін речовин, підвищують коефіцієнт корисної дії корму.

Активно пригнічують мікрофлору молока, подовжуючи його бактеріостатичну стадію, також сапоніни, алкалоїди, флавоноїди, глікозиди, ароматичні речовини кормових рослин. Отже, дуже важливою є одна із свобод тварин – вільне випасання, оскільки корови вибирають на пасовищі необхідні для них трави.

У випадку, коли лактуючі корови перебувають на постійному стійловому утриманні чи за інших умов, що виключають можливість самостійного пошуку потрібних дієтичних, профілактичних та лікувальних трав, у них знижується опірність до багатьох захворювань, зменшується бактеріостатична фаза молока. За постійного перебування корів у стійлових умовах на монокультурному кормі, бактеріостатична фаза, зазвичай, скорочується до двох годин. У лактуючих корів за такого утримання часто виникають мастити. В етіології маститів не можна виключати й інфікування молочної залози патогенною мікрофлорою від хворих тварин, якщо їх не видаляють із групи, а тому можуть бути небезпечними продуцентами збудників захворювання, адже пасажовані мікроорганізми потрапляють до іншого організму через руки оператора доїння, доїльного обладнання, підстилку чи забруднене повітря.

Підсилення рефлексу молоковіддачі досягається видоюванням корів на постійному місці, тобто «у своєму домі», де забезпечено їхній етологічний комфорт (ласкаве звернення, задавання улюблених кормових добавок, які стимулюють молоковіддачу тощо) і корова вважатиме його приємною ділянкою «дому». Створення етологічного комфорту, відпрацьованого для лактуючих корів, завжди призводить до підвищення як кількості, так і якості молока.

Для підвищення якості та безпечності молока, продуктивності лактуючих корів, запобігання розвитку спонтанної тимпанії, порушення статевого циклу, а у тільних корів – виникнення абортів і навіть загибелі, потрібно виключити всі стрес-чинники, що досягається дотриманням охоронного режиму під час доїння корів, відпочинку, випасання, водонапування на пасовищі, температурного режиму води для напування корів у холодний період року, захистом від шкідливих комах, гризунів, від отруєння шкідливою рослинністю, органічною чи мінеральною отрутою тощо. Такого режиму слід дотримуватися і за використання собак для випасання худоби, застосування батогів-кнутів, подавання пастухом розпорядних команд для регулювання поведінки реактивних тварин, потрібно виключити всілякі примусові дії під час загону дійних корів у приміщення, де відбувається доїння.

З метою профілактики стрес-стану у дійних корів потрібно правильно формувати групи тварин для спільного утримання (в секції, боксі скотного двору тощо). Тварин необхідно підбирати з урахуванням етологічних, анатоμο-фізіологічних і породних особливостей.

У тільних корів стрес-стан часто з'являється тоді, коли вони під час отелення залишаються на місці їх постійного стійлового утримання. У багатьох випадках це призводить до затримування посліду, виникнення післяродових ускладнень, захворювання новонародженого теляти. Отже, для отелення необхідно переводити корів до ізолювального боксу, в «інтимні»

умови, подібні до тих, які тільки корова вибирає сама, віддаляючися від стада на випасанні.

Нині відомо, що в господарствах є тварини, несприйнятливі до маститу, адже мають підвищену загальну резистентність та генетичну стійкість до його збудників. Отже, детальне генеалогічне дослідження таких корів та проведення селекції за цією ознакою можуть мати досить позитивне як наукове, так і господарське значення, що свідчить про невичерпні можливості для підвищення як безпечності молока-сировини, так і його кількості.

Отже, успішне розв'язання проблеми підвищення продуктивності тварин, безпечності та якості молока полягає у створенні для лактуючих корів обов'язкового мінімуму життєвих умов, що сформувалися в процесі їхньої еволюції. Це стосується забезпечення тварин повноцінними рослинними кормами, що містять комплекс речовин, підсилюючих бактеріостатичну фазу молока; запобігання адинамії у дійних корів, стрес-чинників і дискомфортних умов утримання.

УДК 619:614.4:616.98:636.5 (045)

КАСЯНЕНКО Оксана,

КАСЯНЕНКО Сергій

Сумський національний аграрний університет

oksana_kasjanenko@ukr.net

БІОБЕЗПЕКА В ТОВАРНИХ ГОСПОДАРСТВАХ З ВИРОЩУВАННЯ ВОДОПЛАВНОЇ ПТИЦІ

Качківництво є одним із сучасних динамічних напрямів птахівництва і конкурентоспроможним видом агробізнесу, про що свідчить стрімкий його розвиток. Перспективність і динамічність цього напрямку птахівництва зумовлені високою плодовитістю і скоростиглістю птиці. Лідерами виробництва м'яса качки у світі є Китай, Франція, Угорщина і Німеччина. Як результат проведеної модернізації, залучення інвестицій та провадження кращих технологій качківництво демонструє зростання чисельності поголів'я птиці, нарізання обсягів виробництва, збільшення внутрішнього попиту та експорту продукції. Цей вид агробізнесу зорієнтований на використання високопродуктивних кросів птиці, сучасних технологій вирощування птиці і отримання екологічно чистої і безпечної продукції.

Метою наших досліджень було експериментальне обґрунтування ветеринарно-санітарних заходів під час вирощування качок на основі розробки методу підвищення природної резистентності організму птиці та способів дезінфекування приміщень для утримання качок.